

Cronologia Revoluției de la Timișoara din 1989

15 decembrie 1989 – vineri

Zeci de credincioși încep să se adune în preajma bisericii reformate din Timișoara. Pastorul László Tőkés îi anunțase că va fi evacuat de autorități, urmând să officieze slujbe în satul Mineu, din județul Sălaj. Reformații veghează pe trotuar și aprind lumânări în fața lăcașului de cult. În zonă apar alți timișoreni curioși. Seara, ei intră în conflict cu ofițerii de Securitate și Miliție prezenți acolo pentru a supraveghea zona. Autoritățile locale vin la fața locului, încercând să detensioneze situația.

5,30

În fața bisericii reformate din Timișoara și a casei parohiale în care locuiește pastorul László Tőkés s-au adunat 20-30 de enoriași. La apariția enoriașilor, a dispărut paza milițienilor de la ușă, iar oamenii Securității ce asigurau filajul de la distanță au raportat ofițerului de serviciu prezența enoriașilor (Damian, 1999, p. 26).

8,30

Radu Tinu, adjunctul șefului Securității Județului Timiș, este informat că în fața locuinței lui László Tőkés din strada Timotei Cipariu nr. 1, s-au adunat 20-25 de persoane, care afirmă că îl păzesc pe Tőkés pentru a nu fi evacuat din locuință (Tinu, 1990).

9,30

Radu Tinu îl trimite la biserică reformată pe lt.-col. Petru Pele, șeful serviciului care se ocupa de supravegherea preotului, cu sarcina precisă de a împiedica intrarea în locuință a unor diplomați străini. Ajuns la fața locului, Petru Pele constată prezența diplomatului american Dennis Curry (secretar II la Ambasada SUA din București), însoțit de o ziaristă britanică. Pastorul era în prag și discuta cu ei, de la distanță, în prezența milițienilor aflați de gardă (Pele, 1989).

9,30

Traian Sima, șeful Securității Județului Timiș, este informat despre situația de la casa lui Tőkés (Tinu, 1990).

9,45

Radu Tinu ajunge în strada Timotei Cipariu și constată că pe lângă cei 20-30 de enoriași ai bisericii reformate s-au adunat încă 20-35 de persoane care se interesau de situația preotului. Din ordinul lui Sima, Radu Tinu rămâne în zonă pentru a supraveghea situația (Radu, 1990).

10,00

Generalul Constantin Nuță, adjunct al ministrului de Interne și șef al Inspectoratului General al Miliției, îi solicită informații despre situația apărută la biserică reformată inspectorului-șef al Inspectoratului Județean Timiș al Ministerului de Interne, colonel Ion Popescu. Acesta îl asigură că totul este sub control (Damian, 1999, p. 29).

14,30

La propunerea secretarului Comitetului Municipal PCR, Ion Rotărescu, primarul municipiului Timișoara, Petru Moț, a trimis mai mulți activiști de partid la biserică reformată pentru a vedea ce se întâmplă acolo (Damian, 1999, p. 29).

14,45

Radu Tinu îi raportează colonelului Gheorghe Rațiu, șeful Direcției I din Ministerul de Interne, despre situația creată în fața casei lui Tőkés (Radu, 1990).

16,00

Radu Bălan, prim-secretar al Comitetului Județean de Partid Timiș, este informat de către secretarul cu probleme de propagandă, Vasile Bolog, că în fața casei pastorului reformat se află

aproximativ 100 de persoane, care sunt pașnice (PT, III, p. 1411).

18,00

Cei 300-400 de credincioși adunați au aprins lumânări. Sima raportează această situație gen. Gianu Bucureșcu, adjunct al ministrului de Interne, care îi ordonă să nu intervină și să lase această situație în seama Miliției, Departamentului Cultelor și Consiliului Popular Timiș (Sima, 1990).

18,20

Tőkés comunică celor prezenți în fața locuinței că urmează să fie evacuat a doua zi. Mulțimea îl asigură că îl va sprijini și se va opune evacuării, iar pastorul le mulțumește celor prezenți (Milin, 1997, p. 16).

19,00

Radu Bălan merge în Piața Maria și constată că cei adunați aveau lumânări aprinse și sunt pașnici (Bălan 2, 1990).

19,30 – 20,00

Tőkés a ieșit la geam și le mulțumește celor din stradă în limba română și maghiară. Mulțimea cântă „Deșteaptă-te, române!”. Pastorul le spune că, deși îi plac cântecele patriotice, nu crede că este momentul și locul să le cânte (Milin, 1997, p. 17).

21,00

În fața locuinței lui Tőkés sunt peste 1000 de oameni cu lumânări aprinse în mână (*Timișoara 16 – 22 decembrie 1989*, 1990, p. 50).

21,00 – 23,00

În diferite zone ale Pieței Maria au loc altercații între protestatari și forțele de supraveghere și intervenție (securiști și milițieni) (Milin, 1990, pp. 49-50).

22,00

Radu Bălan îi raportează lui Emil Bobu, secretar al Comitetului Central al Partidului Comunist Român, despre situația creată la locuința lui Tőkés, iar acesta îi cere să ia măsuri pentru împrăștierea manifestanților din zona respectivă (Bălan 2, 1990).

22,30 – 23,00

Din ordinul lui Bălan, Petru Moț, prim-secretar, și Ion Rotărescu, secretar cu probleme organizatorice la Comitetul Județean PCR Timiș, se deplasează la biserica reformată și îi dau asigurări lui Tőkés că nu va fi evacuat. Îi promet că se vor rezolva și celelalte doleanțe: aprovizionarea cu lemne, punerea geamurilor sparte și asistență medicală pentru soția gravidă (Mioc, 2002, p. 27).

23,30 – 24,00

După ce promisiunile primarului Moț sunt comunicate celor aflați în fața locuinței pastorului, aceștia se împrăștie (Mioc, 2002, p. 27).